

ИННА НАЧАРОВА БЕЗМЕТЕЖНОСТ

Облаците летяха стремително. Самолетът, полюшквайки се, набираше височина. От тези полюшквания на Рамзил му се свиваше стомахът. За да не се страхува, той съсредоточено гледаше светещото табло "Затегнете коланите" и тихо, само с устни, молеше Аллах да стигне по-скоро да стигне до местоназначението. Него, разбира се, съвсем леко го успокояваше безгрижният вид на индийските деца, седящи до него. Момичетата слушаха в слушалките музика, разговаряха помежду си и с удоволствие си хапваха от небесната закуска, състояща се от парченца шунка, хляб и сладкиш. Рамзил не ядеше. И не защото беше сит, а затова, че всичко наоколо му беше странно. И той самият беше странен. Родил се и израстнал в далечен аул в планината. След това учи в града. Дълго свикваше с неговия шум и живот. Но така и не свикна. Във втори курс се запозна със Стилиян. Стилиян бе пристигнал да учи тук от българско планинско село. Беше такъв тих и самотен като Рамзил. Те заедно ходеха в джамията, недалеч от института и си разказваха един на друг за своя живот. Стилиян учеше Рамзил на български език. Много му разказваше за помаците-български мюсюлмани. След това вечер те започнаха да ходят на духовни събрания в една и съща дървена полуразрушена безстопанствена къща в края на града. Тук винаги имаше много хора. Смачкани прашни обувки стояха на редове в антрето. Тук го доведе Стилиян. Каза, че братята по вяра трябва да са заедно, за да могат да извършват постъпки на истински мъже.

Кехлибарената брошка на лятото е пълна с жарко слънце и жълт прах, издиган от топлия вятър. Градът се нагрее и се покри с прах. Вятърът не носеше прохлада, а само увеличи пренасянния прах, удрящ гражданите в лицата. Рамзил носеше тъмни очила. Те спасяваха очите му от този прах и позволяваха да не крие очите си от минавачите. Вчера той позвъни на майка си на село. Каза ѝ, че отива на гости при приятел. Той наистина ще лети. Но не на гости. А да изпълни мисия, която му поръча Аллах чрез братята по вяра, при които те ходеха със Стилиян в онзи дом в покрайнините. Рамзил така и не разбра, кой бе стопанинът на този дом. И съществуваше ли изобщо стопанин. Сега, живеейки далеч от майка си, сам кърпеше чорапите си. Не е хубаво, когато братята ти по вяра видят, че ходиш със скъсани чорапи. Макар че някои идваха така. Но помнеше, че майка му винаги бе много акуратна и учеше него, единствения си син, да бъде такъв. Той обичаше майка си.

Макар че някои идваха така. Но помнеше, че майка му бе винаги много акуратна и учеше него, единствения си син, да бъде такъв. Той обичаше майка си. Обичаше дядо си. Баща си не познаваше. Майка му не обичаше да говори за баща му, най-често махваше с ръка. А дядото понякога многозначително казваше на Рамзил: "Твоят баща е воин. Аллах го е надарил със сила на тялото и сила на духа". И в детството си Рамзил вярваше, че баща му е загинал на фронта. Той никога и на никого не бе казвал за това след като веднъж каза на съседското момче Адилбек. Адилбек дълго му се смя. След това разказа на всички съседски деца, и те дълго му се НАДСМИВАХА, измисляйки му прякора "кизил улим" (червеният син).

Най-накрая самолетът се приземи. Рамзил с облекчение въздъхна. Малко се вълнуваше при паспортния контрол на аерогарата. Влизаше в зоната за паспортен контрол след индус с жълта дреха и с дървени сандали с висока подметка. Индусът имаше дълга сива брада. Старецът бе твърде самоуверен. Рамзил застана точно след него на опашката до стойката за паспортен контрол. Но, както се оказа, не на своето място. Това беше само за граждани, имащи паспорти от Евросъюза. И Рамзил, кое как разбрал, какво иска от него българският граничен служител, тръгна към другия терминал. Упорито държеше на фокус пристигналите с неговия полет пътници, за да разбере, къде да върви по-нататък. Единствено само той от всички пътуващи с този полет пътници, нямаше багаж. Само малка черна спортна чанта през рамото. След като излезе от летището, той видя планини.

Високо в тях имаше сняг. В неговата родина ПЛАНИНИТЕ през лятото бяха зелени. Само през зимата снегът ги покриваше изцяло. Слънцето заслепяваше очите. След като взе първото попаднало му такси, той се отправи към планината. Там в малкото селце Света Петка го чакаха братя по вяра. Таксиметровият шофьор се оказа словоохотлив. Той разказваше на Рамзил за своя живот, разпитваше, откъде е дошъл Рамзил и с какво се занимава. Рамзил отговаряше неохотно и кратко, с интерес гледаше непознатия далечен чужд град. През живота си той не беше ходил никъде другаде, освен в родното си село и в града, в който учеше. Днес денят му бе преизпълнен от впечатления, които биха били достатъчни за целия му предишен живот. Когато пътеката се превърна в планинска серпантина сред скалите и планинските рекички, на Рамзил вече му се виеше свят. И от впечатленията, и от серпантината. Накрая пристигнаха в малко селце. Отдалеч той видя джамия в него. Беше безкрайно учуден. Винаги е смятал, че България е страна на неверници. А ето ти! Селцето беше малко, но всички къщи бяха от камък, с червени покриви. За разлика от видяните от него селища на неверници, тук нямаше цветя. Само градини с тютюн, обработвани от жени със забрадки, рокли и шалвари. В неговия роден край рядко някой да посее цветя. Всички бяха заети с това, което е основа на човешката жизнена дейност. А цветя? Цветята коренното население смяташе за каприз и напразно изразходване на силите.

Слепоочието му силно пулсираше от изпълващата го ненавист към този самодоволен неверник, разсъждаващ за мохамеданството. Мълчаливо се разплати и, след като взе рестото, без да се сбогува с таксиметровия шофьор, тръгна да търси нужната му къща. Той не разбра веднага, че в селото имаше сватба. Провирайки се сред многолюдното шествие от музиканти с големи барабани по улиците на селото, той видя на площада пред джамията танцуващи хора. Жените бяха облечени с ярки празнични дрехи с блестящи пайети, на главите с кърпи. Това беше странно действие, нямащо нищо общо според него с мюсюлманския обряд.

Йорданка приличаше на лозница. Тънка, гъвкава снага и наред с това силна. Дълго време след Богословския университет тя работи в Народното читалище "Отец Паисий". Успя да завърши школа по изкуствата с клас народно творчество. Децата просто я обожаваха, родителите на децата я уважаваха, а някои от татковците дори се опитваха да я ухажват. Но Йорданка имаше строги нрави и прекъсваше всички опити от този род рязко и завинаги. Тя обичаше това градче, разположено в котловината на зелените планини. Боровите гори се спускаха от планинските склонове направо в града. Дворчетата на местните жители са потънали в рози. И над цялото това великолепие се издигат червените керемидени покриви на къщите. Утрото в града започва с жизнерадостните славееви трели. Понякога Йорданка води възпитаниците си в боровата горичка край паметника на местна героиня, загинала в борбата с фашизма. Сега на този град е дадено нейното име. Име на честта. Женско и много младо. Но смело и горещо като сърцето. Тя обясняваше това на децата. Те хранеха катеричките, тичаха между боровете и се мъчеха да разберат това, за което им говореше тя. Техният град се намира далеч от столицата. Наоколо са планини, смесени с помашки села, джамии, сухи и прашни градини с тютюн, който упорито отглеждат помашките селяни. Тук, в градчето, камбаненият звън на църквите и тихото спокойствие на часовниковите кули даряват покой.

Много години тя бе тук сама. Сега се върна сестра ѝ със семейството си. Нейната къща бе здрава, но се нуждаеше от козметичен ремонт. В градината цъфтяха рози и тя честичко седеше на пейката и им се любуваше. Тези цъфтящи красавици заемаха голяма част от живота ѝ. Тя се грижеше за тях, обичаше ги и им се възхищаваше. По-рано, когато бе

малка, баща ѝ отглеждаше в градината тютюн. Тя му помагаше по време на сушенето, тъй като тютюнът изисква голяма човешка грижа, за да стане качествен продукт. Сега тя остана сама и лекият аромат на съхнещ тютюн се смени с благоуханието на розите. Вечерите тук, в планината, бяха учудващо топли и слънчеви. Утре ще настъпи новият ден. Тя бавно тръгна за къщи. Утре ще бъде един много отговорен ден. Със собствени сили тяхното читалище организира празничен концерт послучай честването на славянската писменост. Тя обичаше този чист празник. Обичаше да вижда празнично облечените граждани, вълнуващите се родители на младите артисти и малкото туристи, непрекъснато снимащи всичко, случващо се на градския площад. Тя изглади нова бяла блуза, изчисти тъмните си обувки и след душа с розово масло легна в огромното белоснежено легло. Това старинно легло с железни фигурки край главата ѝ остана от родителите ѝ. А, лежейки върху пухената завивка, тя често си спомняше детството си. Днес тя заспа здравият сън на човек, подготвил всичко за утрешния отговорен концерт.

Утрото бе мъгливо и с очакване на дъжд. Дъждът в планината не е рядкост и местните жители го приемат така, както и слънцето. Благоухаеща и сияеща, Йорданка вървеше към площада, приветливо поздравявайки бързащите за празника хора. Всички се усмихваха един на друг, разменяха си пожелания за добро здраве и хубаво настроение, поздравяваха се послучай хубавия празник. И беше щастлива. Тя се приближи към своите възпитаници в национални костюми, скупчили се край сцената. Провери, дали всички млади артисти са дошли. Оказа се, бяха всички, и след като им припомни реда на представяне и даде отделни препоръки за изпълненията им, тя се качи на сцената заедно с Димитър Побриев. Те щяха да водят днешното празнично мероприятие за гражданите. Най-напред поканиха на сцената кмета на града. Тя поздрави събралите се и им пожела всичко най-добро. След това на сцената се качи председателят на местната община и, след като припомни тежките времена на османското иго, изрази радостта от свободата и щастieto да бъдеш себе си. Всички зрители го аплодираха. След това те двамата поздравиха най-добрите учители по роден език. Скромни, но изискани букети връчваха на всеки, който излизаше на сцената. Дъждът вече валеше, когато концертът започна. Йорданка строго следеше изпълненията, за да може после, ако е необходимо в случай на някакви грешки, да обърне внимание на децата върху тях. Но всички бяха толкова старателни и изпълнителни, че погледът ѝ незабелязано ставаше по-топъл. Тя гледаше гражданите. Сред тях веднага се открояваха туристите. Две жени в разноцветни дъждобрани непрекъснато щракаха с фотоапарати и радостно си разменяха впечатления. До Йорданка достигаше тяхната руска реч. Беше ясно, че тези дами са от Русия. Циганските дечица също бяха дошли на празника, но просто се движеха сред присъстващите. Те не посещаваха градските кръжоци и честичко дразнеха децата, които се занимаваха в тези кръжоци. От древни времена в този край живеяха цигани, българи и помаци. В стари времена имаше много еврейски семейства. Но след падането на съветския режим, всички имигрираха. Споменът за тези времена пази само местният исторически музей.

Едно момче привлече вниманието ѝ. То стоеше в тълпата с бяла ажурена шапчица. Местните мюсюлмани рядко идваха на този празник. Мъжете въобще не идваха. Ето и сега две жени със забрадки и шалвари седяха на бордюра и с усмивки на лицата гледаха изпълнението на децата. А откъде ли е това момче? Местните не носеха такива шапчици. И погледът му някак си не е тукашен, реши за себе си Йорданка. Малкият Митко я извади от размислите ѝ с въпроса: "Госпожо Йорданка, аз забравих припева". Митко почти плачеше. А откъде ли е това момче? Местните не носеха такива шапчици. И погледът му някак си не е тукашен, реши за себе си Йорданка. Малият Митко я извади от размислите ѝ с въпроса: "Госпожо Йорданка, аз забравих припева." Митко почти плачеше. Йорданка се наклони, и след като го успокои, му напомни думите от песничката. Когато дойде неговият ред, той пееше весело и без прекъсвания. Йорданка се радваше за него. А когато си спомни за момчето с шапката, колкото и да се мъчеше, не можа да го открие в тълпата. Странен персонаж, помисли си тя тогава.

Владимир винаги с удоволствие изпълняваше задълженията си на сервитьор в един от най-хубавите хотели в града. Той внимателно наблюдаваше гостите, които обслужваше и измисляше истории за техния живот. Това бе увлекателно и предизвикателно. Ето сега бе зает с дама, явно доста над 50-те. Тя носеше дрехи неизменно в ярко червен цвят. Плюс това и червилото ѝ е такова ярко червено и маникюрът на тънките изящни, вече стареещи, ръце. Стефан, спасител от басейна на хотела, казва, че в басейна тя плува с ярко червена, твърде ексцентрична форма на шапката за къпане, ярко червени чехли за къпане и неизменно червено червило. Според думите на Стефан тя влиза във водата, няколко минути плува и си тръгва. Колко неща могат да се измислят за такава героиня!!! Владимир вежливо ѝ се усмихваше, гледайки я в студените ѝ сини очи. На обяд тя винаги си поръчваше едно и също червено вино. Дълго замислено гледа планината през прозорците на ресторанта. Храни се бавно и многостарателно. Само веднъж тя не дойде на обяд. Владимир даже се опита да разбере от портиера на хотела, дали е в хотела или е заминала. Портиерът беше нов и още трудно се ориентираше за гостите на хотела. Охраната помогна на Владимир, след като прегледа записите от охранителните камери. В 11 часа към хотела се приближи кола от рядко срещана по тези места японска марка. Мадам излезе с ярко червена шапка с огромна периферия. Червената рокля плавно очертаваше нейната запазена фигура. Токчетата на червените ѝ обувки явно говореха за това, че дамата няма намерение да ходи дълго пеша. Охраната, след като видя номера на автомобила, направи извод, че автомобилът е регистриран на юг в страната, в град Сандански, който е на границата с Гърция. Вглеждайки се в очите ѝ, Владимир се мъчеше да разбере, къде е била. По каква работа. Тази дама никога не се усмихваше и не се включваше в разговори. Тя бе толкова студена, колкото ледена пропаст даряваха очите ѝ на решилия се да надникне в тях. Но сервитьорът бе млад и силен и не губеше надежда да приповдигне завесата на тайната, обвиваща тази гостенка на хотела. А червеният цвят, който я обкръжаваше, внушаваше надежда за това, че зад ледената стена има буен темперамент и някаква удивителна история. Владимир донесе на мадам поръчания от нея крем-карамел с бита сметана. Откъм вратата на ресторанта се разнесе весела руска реч и заразителен женски смях. Без да се обръща, Владимир позна в тези звуци двете руски гостенки на хотела. Те се веселяха през цялото време. Видът им беше цветущ и радостен.

Мадам се възмути от такава невъздържаност и пристъпи към десерта. На Владимир му харесваше да обслужва тези руски дами. Те винаги приветливо беседваха с него на ужасна смесица от руски и български език. Не се скъпяха на благодарности и похвали по адрес на готвача на хотела. Ядяха много и с удоволствие. Пиеха червено вино и за вечеря винаги поръчваха черен чай. По тези места не е прието вечер да се пият горещи напитки. Но руснаците са си руснаци, философски мислеше Владимир. Докато ги обслужваше, минавайки покрай масичката на мадам в червено, той видя, че тя разговаря по телефона на български език. Произнасяше отделни думи, основно слушайки своя събеседник. Очевидно някой се съветваше с нея за нещо, защото тя отговаряше ту да, ту не, ту молеше да се изчака, да не се бърза. Той не можеше да се приближи до нейната масичка, тъй като десертът практически бе още цял. Колегата му Васил се надсмиваше над Владимир, наричайки го дамски угодник. Васил беше твърдо убеден, че думата угодник е равнозначна на любопитство. Е, да, Владимир отдавна е свикнал с Васил и му прощава неграмотността и простодушието му. След като завърши разговора по телефона, мадам бързо дояде десерта и стремително излезе от ресторанта, без да кимне на прощаване.

След празника Йорданка, както и обеща, отиде при сестра си и зет си. Нейната по-малка сестра преди една година заедно с мъжа си се върна от Гърция. Те живяха там пет години, работеха. Изучиха голямата си дъщеря в Берлинския университет и сега Лиля работи като адвокат в Бремен. След като се върнаха, семейството на сестра ѝ купи тук малка къща и кола за такси. Зетът на Йорданка Георги работи като таксиметров шофьор.

Не живеят разкошно, но ежемесечно ѝ носят подаръци и пари, както казва Георги, за лични разходи. Зет ѝ е златен. И тя се радва за сестра си. По пътя Йорданка купи сладкиши от сладкарницата. Както винаги, роднините ѝ я посрещнаха топло. Дълго седяха на масата в градината, разговаряха. Пиха червено вино с печено на жар пиле. След това ядоха сладки. Тя им разказваше за празника, а Георги за това, как днес от летището возил руснак (интересно, защо ли) в помашко село и дълго се учудваше, защо му е на руснак да ходи при помаци. Йорданка изведнъж си спомни странното момче с бяла шапчица. Реши да попита своя зет, как е изглеждал неговият пътник. И зет ѝ описа съвсем точно това момче. Йорданка разказа за това, че го е видяла на празника. Сестрата успокои и двамата, казвайки, че ако това не е съвпадение, то е случайност. И разговорът плавно премина към работата на Владимир - по-малкият племенник на Йорданка. Владимир работеше в хотел в планината и честичко се отбиваше при Йорданка, връщайки се от работа, да ѝ помага в домакинството. Той работеше като сервитьор и бе доволен от работата си. Плащаха му добре и условията за работа бяха отлични. Роднините се гордееха с Владимир. Само че не иска да се жени. Това безпокоеше Георги, който мечтаеше за внуци. Така, разговаряйки до тъмно, Йорданка започна да се стяга за къщи. След като топло се раздели с роднините си, тя, без да бърза, тръгна по родната калдъръмена улица. Вечерта бе тиха, но нямаше още звезди на небето. Над града звучеше пронизителна в своята протяжност турска музика. По-рано, когато тя беше малка, тази музика бе забранена. Забраняваха да се ходи с шалвари и забрадки. И това време ѝ се струваше по-спокойно, отколкото днешното време на излишна, според нея, толерантност. Успокояваше я само това, че сега са в Евросъюза. Това не им донесе материално подобрение, но затова пък даваше на много българи усещане за някаква защитеност. Генетическият страх, останал от Османското иго, беше жив и днес. Тя си спомни двете руски туристки на празника. Техните жизнерадостни лица. Поиска ѝ се да поговори с тях, да ги попита, как живеят сега. По-рано техните страни бяха заедно. И всичко беше добре. Сигурно при тях и сега всичко е добре, мислеше си Йорданка. Та те имаха такива щастливи лица. Тя сви по своята улица и видя в далечината белеещата се шапчица. Шапчицата изчезна зад ъгъла. На Йорданка ѝ стана страшно. Тя се огледа. Улицата беше тъмна и пуста. Йорданка ускори крачка и почти тичешком се качи на терасата. За пръв път тя заключи вратата с голямото старинно резе. Бялата шапчица, видяна за втори път през деня, я изплаши.

Некролози със снимки на починали тук има на всеки електрически стълб, на оградите и вратите, на търговските павилиони. Това приличаше на град-призрак. Вечер, когато здрачът се спущаше в котловината на Родопите върху града с червените покриви, в тишината на долината звучаха арабски протяжни мелодии. Животът замираще. Уморен от вятъра и птичите песни, градът потъваше в сън. Чуваше се, как от боровете падат миналогодишните шишарки върху асфалтираните планински пътечки. Слабата светлина на градските фенери засилваше тайнствеността на мрака, обещаващ дълъг нощен покой.

Рамзил стоеше на хълма и замислено гледаше града. Край него прелетя сова, леко го изплаши. Той взе окончателно решение и започна да се спуска по каменните стъпала към града, който нищо още не знаеше за предстоящите промени.

Той живееше у младия ковач Явор, един от братята на Стилиян. През лятото, по време на туристическия сезон, Явор работеше като шофьор на туристически автобус. Това практически му позволяваше да изхранва семейството си през цялата година. Местният ходжа го помоли да приюти Рамзил, след като му обясни, че Рамзил е дълбоко вярващ човек и с каквото може помага. Ето и сега, веднага, щом пристигнат от типографията новите учебници по основи на исляма, той ще ги разпространява сред жителите на съседните селца и градове. Явор се съгласи, защото живееше сами с жена си. Те нямаша деца, а все пак по-приятно е да побъбриш на вечеря с познат човек. Макар че гостът се оказва не твърде разговорчив. Храната тук беше необичайна за Рамзил. Много фасул и

зеленчуци. Няма елда и макарони. Затова пък много готвят месо. И много му хареса тук баницата. Като макароните със сирене на вкус.

Той ядеше с желание и удоволствие, изтривайки мазния доматен сос от устните си с обратната страна на дланта си. В неговото село ядяха много варени картофи. Но това му се струваше толкова далечно. И даже веднъж, когато жената на Явор поднесе местна картофена запеканка с пълнеж от месо и домати, Рамзил разбра, че не иска повече картофи. Че им се е наситил за цял живот. По време на вечерята Явор разказваше на Рамзил за помаците, за техните обичаи и за верността им към своята вяра. Явор му подаде чаша с вино. Но, Рамзил отказа, учуди се, че Явор с удоволствие го пие всеки път по време на вечеря, въпреки забраната на Аллах. Рамзил често разсъждаваше върху това, че не всички мюсюлмани са твърди в своята вяра. Ето, заради укрепването ѝ той долетя тук от своите родни планини в чуждите. Явор и неговите съселяни бяха странни хора според Рамзил. Но той имаше ясни указания от братята си по вяра да се държи скромно и да чака връзка, която ще му помогне да изпълни великата задача. След като се навечеря, той отиде в стаята си. Обстановката тук бе повече от скромна. По-точно, нямаше я. Край прозореца лежеше матрак с възглавница и завивки. Край него имаше бензинова лампа. Бензинът тук е по-евтин от електричеството. На прозореца нямаше дори и перденце. Рамзил свали обувките си и легна на своето ложе. Сънува тревожни сънища. Често се будеше. И погледът му се спираше върху студената лунна светлина. В селото виеха кучета. Обземаше го ужас. Искаше му се да се събуди и да се окаже в родния аул в своето уютно легло. И той отново заспиваше лекия сън на чужденеца, когото не са канили.

Днес Владимир имаше почивен ден. Неговото момиче Цветанка работеше като сервитьорка в малко кафене на площада. Той се отби сутринта при нея да я покани да заминат в Гърция през почивните дни, да се возят на бащината му лодка. Цветанка с радост се съгласи. Тя обожаваше своя годеник. Той беше строен, красив и много момичета го заглеждаха, когато се разхождаха в града или седяха в барчетата. Цветанка в себе си го ревнуваше от всичко. И даже от вече не твърде младата неомъжена сервитьорка, с която работеха заедно. Във Владимир ѝ харесваше абсолютно всичко. Тя беше влюбена. Това бе първата ѝ истинска любов и животът ѝ се струваше прекрасен, защото тази любов бе взаимна.

След като се раздели с любимата си, Владимир отпътува към хотела, в който работеше. Любопитството взе връх и той реши да проследи гостенката в червено. Владимир не бе сигурен, че тя ще излезе от хотела, но тръгна "наслука". След като паркира колата си в пресечката встрани от хотела, той се насочи през боровата горичка към пейката, от която се виждаше входа в хотела. Разбира се, имаше още два изхода. Един от басейна, а вторият от бара. Но кола за гостите на хотела можеше да дойде само тук. Не му се искаше да го виждат тук служителите на хотела, но знаеше, че охраната все едно ще го види, ако разгледа видеокамерите по територията на хотела. Разхождайки се между боровете, той я видя. Тя бързо се спущаше по каменните паркови стъпала, водещи към града. Ярکو червеният шал, обвит около врата, победно се развяваше и му напомни картина на Парижката комуна от училищен учебник. Токчетата на червените обувки бързо тракаха по стъпалата. Той знаеше къде води стълбата и като ловка котка започна да се спуска отстрани, през гората, за да види, накъде ще се отпрати тя, след като се спусне. След като слезе от последната стълба, мадам премина през уличката и се качи в паркиран бял автомобил. Колата тръгна. Владимир ядосано махна с ръка. Интересно, защо е оставила автомобила тук, а не на хотелския паркинг. Размишлявайки, Владимир се върна при своята кола. По-точно, това беше колата на баща му. Нова škoda, боядисана в жълтия цвят на такси и регистрирана в местната община. Днес баща му отиде при леля Йорданка да ѝ помогне в домакинството. А когато Владимир имаше почивен ден, той пътуваше вместо баща си по повиквания. Няма как, и ядосаният юноша потегли към

местния пазар,където вероятността да намериш клиент беше по-голяма, отколкото на други места. На пазара цареше дневно оживление. Помашките жени, със завързани кърпи, облечени с рокли и шалвари, продаваха билки и фасул. Българските селяни от юга приканваха посетителите към щайгите с узрели череши и огромни домати. Ароматите на черешите, ягодите и билките се смесваха във въздуха и създаваха лятно настроение. Владимир излезе от колата и бавно се заразхожда по търговските редици. Туристи по принцип нямаше. Само местни жители. А те не ползваха такси. Позвъни баща му, помоли го да се отбие при леля Йорданка. Владимир лавираше между паркираните коли, хора, кучета и кофи за боклук по тесните улички на родния край. И тук я видя-дамата в червено от хотела. Тя пиеше от термалния уличен бюфет, водата се лееше на лицето ѝ, врата и червения ѝ шал. Но дамата не обръщаше никакво внимание на това. Тя жадно пиеше. Светлите ѝ коси се свличаха по страните ѝ като струи. Владимир неволно спря. Сигналите на колите зад него го върнаха към реалността. Те накараха обектът на неговото внимание да вдигне глава и да погледне внезапното шумно стълпотворение на пътя. Видяла таксито му, тя бързо закрачи към него, махайки с ръката си с червен маникюр. Владимир се смути, но зачака тя да се приближи до колата му. Дамата отвори врата, и, явно познала го, каза просто: "В хотела", без да уточни кой. Владимир потегли. Хотелът се намирал по пътя към дома на леля Йорданка, затова нямаше да се наложи баща му да чака дълго. Той мислеше за това, къде ли е дянала своя бял автомобил. Къде беше през цялото това време. Но караше колата съсредоточено, без да се обръща към пътничката и без да ѝ задава въпроси. Пред хотела тя му плати и когато той броеше рестото, каза: "Рестото оставете за себе си. За това, че се появихте на нужното място в нужното време". Тя стремително излезе от таксито. Владимир потегли към дома на леля си. Покрай пътя, по тесния тротоар, край къщите и оградите, обвити с розови храсти, вървеше мъж, не много висок на ръст с бяла шапчица. "Не е местен, - помисли си Владимир,-сигурно е турист". Защо си помисли така, не би могъл да обясни. Походката е друга, дрехите. Всичко е чуждо, не е местно. След като спря до оградата, той видя баща си, който довършваше боядисването на ъгъла на къщата на леля Йорданка. Влезе през портичката. От къщата излезе леля му, прегърна го силно, целуна го по главата и го придърпа вкъщи с думите: "Влез, Володенка, пийни си млекце с баница". Владимир обичаше да бъде тук. И баницата леля Йорданка я правеше вкусна, с много масло. Те с баща си хапнаха и, след като се сбогуваха с Йорданка, се качиха в колата. Бащата попита, имаше ли много клиенти днес. Владимир гордо му показва банкнота от пет лева. Баща му го потупа по рамото. Те се отправиха за вкъщи.

Йорданка разтребваше масата и мислеше за това, как да отреагира на предложението на Дора Янкова, местният кмет, която ѝ предложи да помага в работата ѝ. Дора беше известна личност и политик тук. Тази добросъвестна малка жена винаги отстояваше интересите на местното население. Тя инициира обсъждане в местната община на въпроса за забрана за придобиване на градска недвижима собственост от чужденци. Много сили изразходва за читалището, в което работеше Йорданка. Текущ ремонт, попълване фонда на библиотеката, костюми за изпълненията на младите възпитаници. Всичко това Дора пое на своите крехки рамене. В съветско време тя се придържаше към теорията, че живеещите сега на територията на страната мюсюлмани със сила са приели исляма и връщането на християнските им корени е основна задача на държавата. Йорданка беше дълбоко вярваща жена и по въпросите на религията поддържаше позициите на Дора и нейните съратници. Но длъжността помощник изисква много време. А Йорданка не беше готова да изостави своята педагогическа дейност в читалището. Тази работа беше основата на нейния живот. Децата я радваха със своето старание и успехите си. Тя с удоволствие ги учеше на български народни песни. Самата тя беше професионален музикант и даже като млада пътува в Русия с национален ансамбъл. Искаше ѝ се нейните

възпитаници да разнасят българската музика във всички страни. И тя се стараяше. Сред нейните млади възпитаници имаше и български деца, и деца на помаци. Те също обичаха да пеят, но родителите им не ги пускаха на фестивали. И това много огорчаваше Йорданка. Тя бе обещала утре да отиде в местната картинна галерия на среща с литературоведа Димитър Стоянов, който ще презентира новата книга на нейната любима писателка Цвета Пеева. Йорданка излезе в градината. Спусна се от верандата и седна на скамейката сред розовите храсти. Георги днес много ѝ помогна. Боядиса задната част на къщата. Йорданка гледеше розите. Край нея по тротоара мина съседка ѝ Марияна. Те се поздравиха и си пожелаха хубава вечер. Марияна живееше сама. Синът ѝ с жена си работят в Гърция. Тук има малко работа. Йорданка погледна към пътя и изтръпна, като видя вървящия по пътя онзи същия чужденец с бялата шапчица. Той пак е тук. Къде отива и откъде е. Видът му не ѝ беше неприятен. Той я плашеше. Тя даже за самата себе си не можеше да определи, защо този случаен човек така я плаши. Чужденецът мина покрай нейната ограда надолу по пътя, водещ към центъра на града. Йорданка бързо влезе вкъщи и вече втора вечер затвори вратата с резето. След като почисти обувките си и изглади блузката си, тя дълго стоя до прозореца, без да включва електричеството, и задълбочено размишляваше за нещо.

Владимир обслужваше малкото обядващи гости на хотела. Дамата в червено беше прибрала гъстите си руси коси отзад на тила и ги бе украсила с огромна червена роза. Когато Владимир ѝ донесе поръчаната от нея пъстърва, печена на жар, тя, без предисловие попита: "Вие ще можете ли утре да ме закарате до Сандански?" Той едва не ѝ зададе въпроса за белия автомобил. Но навреме се опомни.

- В колко, мадам?

- В девет сутринта тръгваме, - тя се зае с храната, без дори да погледне Владимир.

Руснаците си поръчаха ароматна кавърма и огромно количество студени мезета. А семейната двойка с детето си поръчваха вече втори десерт. Тази двойка се стори на Владимир странна, защото главата на семейството говореше на немски език. А съпругата и детето разговаряха помежду си на руски. Владимир реши, че детето не е общо, затова мъжът се отнасяше равнодушно към него. Сега младият сервитьор не можеше да мисли за нищо друго, освен за предстоящото пътуване. Той беше близо до разгадаването на измислената от самия него тайна.

Сутринта Владимир пристигна на централния вход на хотела точно към девет часа, с което доста учуди дежурната охрана. Мадам, с червен шал, завързан около главата ѝ, се появи точно в девет. Тя седна на задната седалка, и, без да поздрави, каза: "Тръгваме." Владимир се стараяше да кара акуратно, но планинската пътека не предполагаше спокойно и равномерно каране. Пътната настилка е съвсем нова. Пари за реконструкция на местните пътища сега в огромно количество отделя Евросъюзът. Планинските рекички ту смело тичаха край пътя, ту изчезваха далеч в планината. Слънцето светеше жарко. Влакът от по-миналия век водеше туристите по планинските тунели. Неговите пътници весело махаха на преминаващите автомобили. Мадам имаше големи тъмни очила. Но по устните ѝ Владимир разбираше, че тя се усмихва. На заобикалящия я свят. И на слънцето. Преди село Хайдушки тя помоли да спрат и да снима селската джамия. Владимир послушно спря колата. Мадам направи няколко снимки и се върна. Потеглиха нататък. Но със спирки в местните села. Във всяко тя снимаше джамиите. Сядайки в колата за пореден път, тя поясняваше, като че ли между прочем: "Аз съм художник". Владимир даже подскочи от неочакваното. Той очакваше всичко друго: наркотик, публични домове, разузнаване, контрабанда. Но тривиалното фотохудожество за миг унищожи всичките му фантазии. Ланините със заснежените върхове бяха истински парадокс под яркото слънце. Пътят от серпентина премина в равно шосе. Броят на камионите се увеличи.

След като влязоха в Сандански, тя неочаквано продължи: "А тук аз организирам своя изложба". Владимир кимна с глава в отговор. Тук, в града, цареше оживление. Имаше много магазини и туристи от Гърция и Русия. Чувстваше се духът на град-курорт. При влизане в града полицаи провери документите на Владимир и, гледайки подозрително невъзмутимата пътничка, попита за целта на пристигането. Владимир не се впусна в подробности, а само обясни, че вози туристка да разгледа града. Тук, в Сандански, строго следят за това, хората да работят само с издавани от местната община разрешения. Градът е граничен и винаги има риск от контрабанда. В това число и на работна сила. През цялото време на проверката на документите мадам дори и не обърна глава към полицаия. Нейните грижливо поддържани ръце с червен маникюр здраво държаха на коленете червена чанта, от която се подаваха дръжката на фотоапарата и краят на картонена папка.

Те лавираха по тесните улички на града сред безцелно разхождащи се хора, паркирани автомобили и улични кафенета. Слаби котки, измъчени от горещината, блажено се излежаваха в сянката на храсти и дървета. Градските фонтани пръскаха водни струи, а наоколо цъфтяха полуизсъхнали цветни лехи. Местните жители седяха на столчета край магазините и лавките, пушеха и разговаряха на висок глас помежду си. След като влязоха в паркинга на голям местен хотел, той остана в колата. А тя със стремителна походка на уверена в себе си жена изчезна зад вратата на парадния вход. След като се съвзе от толкова тривиалния развой на събитията, Владимир излезе от колата, мина покрай хотела до парадния вход и, след като реши да разгледа хола отвътре, влезе в хотелската прохлада. Владимир не обичаше Хайтек. В хотела, където работеше, имаше уютна домашна обстановка. Тук всичко бе издържано в светло-бежови тонове с минимум декор. Отделни екзотични растения допълваха студения интериор. Разглеждайки саксиите с цветя, той видя пътничката си. Тя седеше в хола с някакъв мъж с посивели коси и спортна фигура и, предавайки му картонената папка, говореше нещо бързо, със сериозен израз на лицето, без сянка на кокетство или усмивка. Мъжът я слушаше внимателно, но с поглед контролираше обкръжаващата ги обстановка. Той не приличаше на организатор на фотоизложби. А пък и изразът на лицето на дамата в червено не напомняше творческа беседа. Владимир внимателно, за да не привлече вниманието им, отстъпи назад и бавно излезе от хотела. Горещината на този южен град го хвана в своите лепкавите обятия. Той забърза към колата, с прохладата на климатика ѝ. По пътя обратно те не пророниха нито дума. Край хотела неговата пътничка му заплати двойна тарифа на брояча. Владимир би протестирал, но тя прекъсна неговите опити с една дума "довиждане" и излезе от колата. Младежът тръгна към дома си. Не го напускаше мисълта, че фотографията е измислица. Специално за него. А какво беше всъщност? И кой е този беловлас спортист? Сега още повече въпроси терзаеха въображението му?

Явор подаде на Рамзил голям черен куфар.

- Днес го донесоха, докато ти ходи в града.

Рамзил взе куфара.

- Явор, ще ме закараш ли утре в Миятеград? До хотела? Оттам аз ще замина с туристите в София..

- Разбира се, братко. В осем тръгваме.

И мъжете тръгнаха към стайте си. Рамзил си мислеше, че заедно с този черен куфар е дошло и неговото време. Единственото препятствие за началото на пропагандаторската работа беше липсата на ключа за куфара. Но още в родината му го бяха предупредили, че куриер ще достави ключа до хотела в града направо в автобуса, с който Рамзил ще замине с туристите в София. Той не знаеше кой ще е куриерът и как изглежда той. Куриерът

знаеше Рамзил и сам трябваше да го намери. Самият младеж не разбираше, защо е тази конспирация при разпространението на брошурите за пропаганда на исляма, но той бе свикнал да слуша по-големите си братя по вяра. Той легна да спи с приповдигнато настроение от предстоящите в живота му събития. Още от детство той беше стеснително момче, а тук дейността му предполагаше общуване с различни хора. Но той ще се справи с това. В името на Аллах. И майка му и дядо му ще се гордеят с него, когато той се върне вкъщи и им разкаже за своята световна мисия. И съседът Адилбек няма повече да му се надсмива. И всички момчета от селото ще започнат да го уважават. Рамзил практически не спеше от вълнение. На разсъмване стана, изми се, събра малкото си вещи и черния куфар. Отиде да закуси. Изяде баницата, която вече бе обикнал, но без да усеща вкуса ѝ. И ето те с Явор вече пътуват към града. До хотела Явор му пожела успех и те, след като се прегърнаха на раздяла, тръгнаха в различни посоки. Рамзил тръгна към туристическия автобус. Много от туристите още не бяха заели местата си, а слагаха куфари и чанти в багажното отделение долу. Усмиваха се един на друг и на него. Той се усмиваше в отговор, макар че от вълнението се получаваше някак си вяло. Охраната на хотела го попита за куфара. Но Рамзил отрицателно поклати глава. Той разбира лошо български, а от вълнение не разбра нищо. Охраната още веднъж го попита, ще остави ли куфара в багажното отделение. Рамзил пак отрицателно поклати глава. Охраната поиска да вземе куфара. Рамзил го отдръпна, но една жена, наблюдаваща тази сцена, каза на охраната на смесен руски и български език, че той не иска. При българите, отрицателните според нас кимвания с глава, означават съгласие. Охраната, след като разбра грешката си, се извини. Младежът тръгна към дома си. Не го напускаше мисълта, че фотографията е измислица. Специално за него. А какво беше всъщност? И кой е този беловлас спортист? Сега още повече въпроси терзаеха въображението му?

Инцидентът приключи. Всички пътници се настаняха в автобуса и Владимир влезе последен, оглеждайки се за свободно място.

Явор стоеше сред дърветата и наблюдаваше качването на пътниците. По време на диалога с пазача ръцете му се овлажняха и лепкаха. Когато Рамзил влезе в автобуса, той натисна копчето. Такава инструкция бе получена от свръзката, доставила черния куфар за Рамзил. Взривът се оказа по-мощен, отколкото Явор очакваше, и за минута му се стори, че оглушава. Слухът му се върна от виковете и воя на сирените на пожарните коли и бърза помощ. Пламъци и черен дим бушуваха над взривения автобус. Явор внимателно, криволичейки между боровите и дърветата на бялата и жълта акация, се отправи към колата, паркирана зад хотела. Останал незабелязан в тая бъркотия, която той причини, стигна до колата и се отправи за вкъщи. Насреща му по пътя се носеха пожарни коли, коли на спасители и бърза помощ. Бърза реакция. Де така бързо да биха реагирали властите за повишаване на жизненото равнище на селските жители от планинските райони на страната, предимно населени с помаци. "Нас не ни забелязват,- размишляваше зад волана Явор, - но ние ще напомним за себе си".

Владимир първоначално замря от взрива, а после заедно с всички се втурна към изхода. Дамата в червено го изпревари на вратата и показа на охраната удостоверение с думите: "Полиция. Какво се случи?". Но въпросът се разтвори във виковете, плача и ужаса на ставащото. От взривения автомобил се носеше дим, навсякъде се валяха изхвърлени от взрива вещи. Ужас от видяното обхвана Владимир. Той се втурна към охраната на хотела да помага на хората да излязат от автобуса. Пристигащите коли на бърза помощ взимаха хората и заминаваха. От пристигналата полицейска кола излезе онзи беловлас мъж, който се беше срещнал с дамата в червено. Сега всичко си дойде на мястото за младия сервитьор. Излезлият полицай каза: "Недооценихте ситуацията". Пристигнаха експерти и отцепиха територията на взрива от хората и пристигащите журналисти. След час версиите за трагедията бяха толкова много. Терористът-смъртник бил сред туристите, държал голям черен куфар и се взривил, стоейки до шофьора, веднага след като автобусът потеглил от хотела по пътя за София. Затова най-много са пострадали онези, които са

били в предната част на автобуса, който след взрива се запалил и обърнал. Други версии разказваха за това, че взривното устройство е било на тялото на терориста, а не в куфара. И само след един ден всички телевизионни канали и вестници заговориха за това, че терористът не е имал намерение да стане смъртник, а него са го взривили от разстояние, след като неговата мисия - да внесе взривното устройство в автобуса - бе застрашена от провал. Заговориха за издирване на съучастник или съучастници. Полицията разпита всички сътрудници и гости на хотела. Искаха да опишат човека с големия черен куфар. Ключови показания даде охранителят на хотела, който помагаше на пътниците да се качат в автобуса. По неговите думи беше направен фотопортрет на последния пътник с големия черен куфар. Руските туристки разказаха, че този човек с бялата ажурена шапчица е летял с тях със същия полет от Москва.

А Владимир си спомни, че го беше видял в града и веднага бе разбрал, че не е тукашен. Когато той разказал за това на роднините си, то леля Йорданка и баща му веднага си спомниха този човек. Те дойдоха в полицията и подробно разказаха, къде и при какви обстоятелства са го видели. Бащата си припомни, как го возил от летището до село. А Йорданка си припомни двете срещи с този човек в града. Госпожата в червено, вече с полицейска униформа, е запазила своята елегантност, но водеше разпитите точно и професионално. Нейната тайна бе разкрита за Владимир. Но на каква цена. Градът бе в траур, както и цялата страна. От екраните на телевизорите звучаха многобройни изказвания на политически дейци от всички нива, разобличаващи тероризма и с непрестанното желание да бъдат заловени останалите престъпници. Когато успяха да установят личността на съучастника, арестуваха тихата жена на Явор. А самият Явор вече беше на територията на Македония. Йорданка даде съгласието си да бъде помощник кмет, след като реши, че най-напред децата трябва да са сигурно защитени, а след това да се развиват техните таланти. Владимир се ожени за Цветанка и сега тя също работеше като сервитьорка в хотела заедно с мъжа си. А мадам? Мадам повече никой не я видя. Тя търсеше, следеше, бореше се, изпълняваше задачи. За да живеят те дълго и щастливо. Веднъж в морския град Несебър на Владимир му се стори, че срещу него и младата му жена в тълпата от туристи върви госпожата в червено. Но лицето ѝ бе надеждно скрито от периферията на ярко червена шапка и огромни тъмни очила. Той няколко пъти се обърна след нея. Цветанка го дръпна към лавката със сувенири и той изгуби от поглед тази жена. Щастливите лица на туристите и техните весели гласове го върнаха към реалността, измъквайки го от бездната на страшните спомени.

*Перевод на български език г-жо Тодорка Язаджиева-Гъобеклиева
гр. Хасково, България*